

SISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

A kiadványban átvéve.
Éves ár 16 kor.
Féléves ár 8 kor.
Három hónapra 5 kor.
Három hónapra 5 kor.
Három hónapra 5 kor.
Három hónapra 5 kor.
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hét és
ünnepnapok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetők és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XXII. évfolyam 208. szám.

Nagyvárad

Szerda, 1916 szept. 13.

Lemondott a görög miniszterelnök.

Budapest, szeptember 12. (Saját tudósítónktól.) A Reuter-ügynökség jelenti Athénből: **Zaimisz miniszterelnök benyújtotta lemondását.**

Budapest, szeptember 12. (Saját tudósítónktól.) A Havas ügynökség jelenti Athénből: **A görög kormány a négyes szövetség valamennyi követelését elfogadta.** A rendőrség magára vállalta a tartalékos katonák egyesületeinek feloszlását.

Az orosz nem tud előrehaladni.

Keleti harctér. Budapest, szeptember 12. (Hivatalos.) Románia elleni harc vonal. A helyzet változatlan.

Károly főherceg lovassági tábornok hadseregharcvonala. A Kárpátokban a harcok tovább folynak. Az Aranyos-Beszterce völgyétől északra és a Felső-Ceremosz völgyben levő állásaink ellen intézett ellenséges támadások mind eredménytelenek voltak. Kelet Galiciában nincs esemény.

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadseregharcvonala. A Stochod alsó folyásánál az ellenség sűrű tömegekben megkísérelte vonalaink át-törését, azonban igen súlyos vesztesége mellett visszavertük.

A harc vonal többi szakaszán mérsékelt tüzérségi tűz.

Az olasz ellenfél.

Olasz harctér. Budapest, szeptember 12. (Hivatalos.) Az Etsch-és Aspach-völgy közötti harc vonalon az olaszok megismételték a Monte Spil-Monte Majo-szakasz elleni támadásokat, azonban **érezékeny veszteségük mellett mindenütt visszavertük őket.**

A tenger melléken a tüzérségi tevékenység a Karszt fensik szakaszán fokozódott.

Délkeleti harctér. Budapest, szeptember 12. (Hivatalos.) A császári és királyi csapatoknál nincs változás. *Hófer.*

Jesi, Falconara, Ancona bombázása.

— Események a tengeren. —

A szeptember 11-ről 12-re virradó éjszaka egy tengeri repülőrajunk támadást intézett a jesi léghajócsarnok a falconarai vasuti telepek és az anconai védőütegek ellen. A csarnokot több telitalálat érte. A védőütegek lőtték a repülőgépeket, azonban valamennyi sértetlenül visszaverték.

A tengerészeti vezérkar főnöke. (Min. eln. sajtóosztály.)

Francia kiábrándulás Romániából.

Budapest, szeptember 12. (Saját tudósítónktól.) Bernből jelentik: Hervé írja a Victoir-ban: A francia közvéleményben bizonyos kedvetlenség észlelhető. A román intervenciót követő örömet már kezdi követni a csalódás. El kell ismerni, hogy a dolgok kevésbé kedvezően alakulnak, mint ahogy reméltük.

Ginchy az angoloké.

Berlin, szept. 12. A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati harctér.

Rupprecht bajor trónörökös vezértábornagy harc vonala. A Somme mindkét oldalán az ellenség támadási kísérleteit általában zárótűzünkkel megfúrtuk. A Foureau és Leuche erdőben az angolok hasztalanul kísérelték meg, hogy kézigránátharcban tért nyerjenek.

Ginchy falu tegnap reggel az ellenség kezére került. A tüzérségi harc hevesen tovább folyik.

Megállt az orosz támadás.

Keleti harctér.

Lipót bajor herceg vezértábornagy harc vonala. A Stars Seerviscótól északra egy nagy tömegekkel intézett orosz támadás akadályaink előtt az oroszok súlyos veszteségei mellett összeomlott.

Károly főherceg lovassági tábornok harc vonala. A Kárpátokban a Baba vidékén a Cimbroslava VK. és a Capulev visszavertük az ellenség támadásait. A Cimbroslava VK-n ellentámadással 170 foglyot ejtettünk.

Előre a Dobrudzsában.

Balkáni harctér.

A Mackensen vezértábornagy főparancsnoksága alatt álló német és bolgár erők előnyomulásukat a Dobrudzsában folytatják.

A Macedóniai harc vonalon a Vanden területén élénk tüzérségi harcok voltak, a Struma mentén pedig bolgár csapatok sikeres ütközeteket vívtak.

Ludendorff, első főszállásmester.

Enver pasa a német főhadiszálláson.

Budapest, szeptember 12. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelenti a Wolff-ügynökség: Enver pasa a török hadsereg helyettes főparancsooka megérkezett a német főhadiszállásra.

A bolgárok átkeltek a Dunán.

Oláh-ország-szerb bestiálítások a bolgárokon

Budapest, szeptember 12. (Saját tudosi tónktól) Szófiából jelentik: A bolgár vezérkar jelenti:

Román front. A Duna partján: tüzérség Tekiánál, Vidinnál, Lompalánknál, Orekovánál, Szisztevánál. Csapatunk tegnap a lakosság ünnepléses fogadtatása mellett bevonultak Szilisztriába. A rabladián bolgár trikolór leng, Szilisztria erődjében tiz várágyut, nagymennyiségű hadianyagot zsákmányoltunk. Az ellenséges csapatok északkeleti irányban visszavonulnak. **A Duna mindkét partján lovasságunk üldözi az ellenséget** Román, orosz, szerb csapatok visszavonulása heletlenül kegyetlenkedések között történik, amelyeket a védtelen bolgár lakossággal szemben követnek el.

Oláh bestiálítások.

A hadseregparancsnok ma a következőket jelenti: A határ átlépésének első napjától kezdve egész sorát konstatálhattam a román hadsereg embertelen, borzalmas tetteinek, amelynek borzalmassága napról napra fokozódik.

A hadüzenet előtt néhány nappal a román hivatalos hatóságok a dobrudzsai lakosság egész marhaszállományát rekvizíciós utalványok nélkül elhajították Tutrakán felé való visszavonulás alkalmával az ellenség különítményeket szervezett a bolgár falvakban való gyújtogatás céljaira. Viskőj, Antonovo, Srebrna, Dzumaili, Talaratmadza falvak és egyéb községek Tutrakán és Szilisztrie környékén még mindig lángban állanak. Dorzaular mellett a megvert és pánikszzerűen Szilisztriába menekült román hadoszlop hetedikén este Sresna faluba egy egész századot kivezényelt két tiszttel, amely az egész férfi lakosságot összefogdosta s az éj folyamán legyilkolta. A falu főtere és főutcája tele van ártatlan bolgár áldozatokkal, akiket embertelen módon meggyilkoltak, megcsonkítottak. Ugyan ezen falu gyermekeinek nagy részét a házakba bezárták, amelyeket ezután felgyújtottak. A gyermekek beangétek.

A többi gyermeket és az asszonyokat a csapatok Szilisztriába hurcolták.

Nyolcadikán Alifak falu férfilakosságát kivétel nélkül összetörték és a Dunán át szállították. A lakosság vallomása szerint még ma is Citarasi város előtt és a Dunaparton a bolgár tüzelés ellen fedeződül használják őket.

Macedoniai front.

Tizedikén gyengés gyalogsági tevékenység volt az Ostrovoától délre. A kilencedikén megvert Zuáv ezred ellen Moglena vidékén és a Vardar völgyében mindkét részről tüzérségi tüzelés volt. Belzica—Pla-

ninán nyugalom uralkodik. A Struma völgyében ellenséges csapatok megkísérelték hogy Noveljen és Zaradzaki falvak között átkeljenek a Strumán. Csapatunk ellentámadása azonban nagy veszteségeik mellett visszavetette a Struma jobb partjára.

A Struma torkolatánál néhány angol századnak tüzérségi és gyalogsági támadással sikerült a jobbpártól keleti irányban előnyomulni. Csapatunk ellentámadása visszavetette őket. Két ellenséges zászlóalj, amely a támadást támogatni akarta, tüzérségi tüzzel szétugrasztottuk.

Az égei tenger partvidékén ellenséges flotta Kavalla, Boffera körül és az Orfanói öbölnél cirkál.

A szeptemberi városi közgyűlés.

A tárgysorozat.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága holnap, csütörtökön délután tartja közgyűlését.

A közgyűlés mindjárt elején közlélmzési kérdésekkel foglalkozik, részint más törvényhatóságok átirata révén, részint a mi élelmzési ügyosztályunk jelentése kapcsán.

Jelentős kérdés lesz a tűzifa-beszerezésére felveendő folyószámla kölcsön, amelylyel a tanács azt célozza, hogy a közönség a télen ellátassék fával.

Sok szegény ember érdekelt szolgálja a városi szakdíjnokok jogviszonyainak rendezése.

Beterjeszti a polgármester dr. Molnár Imrének, a törvényhatóság ezen régi érdekekben gazdag tagjának levelét, amelyben úgy a törvényhatóságban, mint az egyes szakbizottságokban viselt tagságáról lemond. Dr. Molnár Imre már évtizedek óta egyik legmunkásabb, legönzetlenebb tagja a törvényhatóságnak. Elég rámutatni arra, hogy 17 bizottságnak a tagja s mindenikben az ő bőles tapasztalataival, fáradhatatlan működésével kiváló szolgálatokat tett Nagyvárad fejlődésének. Azt hisszük, hogy csak önmagát és a becsületos munkát tiszteli meg a törvényhatóság, ha nem siklik át a lemondás felett, hanem módot keres és talál, hogy ezt az értékes és egész embert továbbra is megtartsa a város és a polgárság javára a törvényhatóságban.

A csütörtöki közgyűlés tárgysorozata a következő:

1. A város polgármesterének jelentése az előző havi közigazgatás állapotáról.
2. Miskolc város közönség ellátása kérdésében a m. kir. kormányhoz intézett feliratát hasonszellemű felirattal leendő támogatás végett megküldi.
3. Mosonvármegye törvényhatósági bizottsága az élelmi és ipari cikkek legmagasabb árának megállapítása érdekében a m. kir. kormányhoz intézett feliratát hasonszellemű felirattal leendő támogatás végett megküldi.
4. Somogyvármegye törvényhatósági bizottságának támogatás végett

megküldött felirata a közlélmzési céljaira liszt helyett szemes gabonának kiadása tárgyában. 5. A tanács a városi közlélmzési ügyosztálynak 1916. év augusztus havi működéséről szóló jelentését javaslata kapcsán beterjeszti. 6. Tanács javaslata a háztartási iskola és baromfikeltető telep céljaira 4000 koronának folytatólágon egy évre leendő megszavazása tárgyában. 7. A tanács jelentése tűzifa-beszerezésre 93.000 kor. folyószámla kölcsön felvétele tárgyában. 8. A tanács jelentése a szakdíjnokok jogviszonyainak rendezése ügyében. 9. A tanács a kereskedő tanonciskola 1916—1917. évi költségvetését és az 1915—1916. évi zárszámadását tárgyalás és elfogadás végett beterjeszti. 10. Tanács, mint állandó választmány a boritaladó és huszfogyasztási adónak 1917—1919. évekre való megváltására felvett jegyzőkönyvet javaslata kapcsán beterjeszti. 11. Ugyanannak javaslata a Széles utcai III. ik vas-híd építésénél kikötött kötbér elengedése és a Weitzer János cég végjárafordóságainak utalványozása tárgyában. 12. Tanács javaslata a villamos mű alkalmazottainak háborus segély kimutatásának a változott viszonyoknak megfelelő helyesbítése tárgyában. 13. A közigazgatási bizottság a város közigazgatásának 1916. év I. félévi állapotáról szóló jelentését tudomásvétel végett megküldi. 14. A polgármester dr. Molnár Imre törvényhatósági bizottsági tagnak e megbízásáról lemondó levelét bemutatja. 15. Polgármester előterjesztése az esküdtek alapjaitromát összeállító bizottságba hat bizalmi férfi kiküldése iránt. 16. A polgármester a negyedévi pénztárvizsgálatról felvett jegyzőkönyvet tudomásvétel végett bemutatja. 17. A tanács Hönig Mórral a várbeli káutia bérletére kötött szerződést jóváhagyás végett bemutatja. 18. U. az Sonnenfeld Adolfal a nyomtatványok és vámjegyek szállítására megkötött szerződést jóváhagyás végett bemutatja.

Balázsfalva Nagyváradon.

Tegnap egyik lapársunk nyomán közöltük, hogy Mihályi Viktor balázsfalvi gör. kath. érsek Nagyváradra érkezett.

E hír kapcsán beszélgetést folytatott tudósítónk Radu Demeter dr. nagyváradai gör. kath. püspökkel, aki a következőket mondotta:

— Mihályi Viktor dr. balázsfalvi gör. kath. érsek az én szívesen látott vendégem lesz Nagyváradon és szűkebb környezetével, a kebelbeli papsággal palotámban fog lakni. A vonat, amelyen elindult, Balázsfalvát tegnap délelőtt 11 órakor hagyta el, tehát Kolozsvár körül vesztogelhet. Lehet, hogy ma éjjel beérkezik, de ez nem bizonyos. Tegnap egész éjjel vártuk ő Eminenciáját.

— Kik jönnek kíséretében?

— A balázsfalvi g. kath. káptalan tagjai, a g. kath. papnövelde és a g. kath. tanítóképző, valamint a főgimnázium tanári kara és növendékei. Magukkal hozzák a püspökség és káptalan irattárát, értékes könyveit és a kincstárt, valamint a szükséges felszereléseket. (Ugy tudjuk, hogy 8—10 vagon rakományt hoznak.) A g. kath. papnöveldeintézet növendékeit a nagyváradai r. kath. papnövelde intézetben helyezük el, a többiek számára most gondoskodunk megfelelő helyiségekről, de egyelőre nem tudom, hol kapnak helyet. De Isten segítségével majd csak akad megfelelő helyiség számunkra. Most már csak az a fő, hogy érkezzenek meg mielőbb.

OBERBAUER A. UTÓDA

BUDAPEST, IV., VÁCI-UTCA 41. a legjobb gíbb egyházi szerek, ruhák, zászlók stb. gyára. Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve. Telefon szám 167—43.

Retirál az oláh.

Budapest, szeptember 12. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: **A Secolo írja Bukarestből: A román hadseregnek a Dobrudzsában álló főerejét visszavonták Rasovo területére.**

A Secolo jelenti Pétervárról: Az oláh központi hivatalokat Bukarestből Brailába helyezték át.

A bolgár meghal, de nem adja meg magát.

Budapest, szeptember 12. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: **A Novoja Wremja írja: A bolgárok példátlan dühvel vetik magukat csapatainkra. Eddig még egyetlen bolgár katonát sem fogtunk el. Az a hév, melylyel harcolnak, az elemek kitöréséhez hasonlítható. Inkább darabokra vágatják magukat, minthsen fogságba kerüljenek.**

Mese az elárult táviratokról.

Budapest, szeptember 12. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: **A Russkoje Slovo szerint négy oláh táviróhivatalnokot azzal gyanúsították, hogy az antant táviratait Németországnak kiszolgáltatták. Ennek tulajdonítják, hogy a német követ feltűnően jól volt informálva az antanttal folytatott tárgyalásokról. Az igazság azonban az, hogy fontosabb táviratokat futárok vittek az orosz határig és onnan továbbították azokat.**

A cár keze.

Budapest, szeptember 12. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: **Az évforduló alkalmából, hogy a cár átvette a hadsereg főparancsnokságát, szeptember ötödikén napiparancsot adtak ki, amelyben kifejezésre juttatják, hogy csak a cár ügyes hadvezetése mellett menthették meg Oroszországot a gyalázattól. A cár keze hallatlan veszteségeket okozott az ellenségnek, amelyet mindenütt feltartóztatott előrenyomulásában. És hála a cár dicsőséges vezetésének, ma az orosz seregek vannak előrenyomulóban. (Majd fognak futni megint.)**

A brassói román közigazgatás.

Berlin, szeptember 12. Most érkeznek az első hírek a románok által megszállott erdélyi területekről. Brassóban a város megszállása után a román közigazgatást léptették életbe, amelynek élén dr. Banilescu áll. A lakossággal közölték, hogy a hivatalos

nyelv ezentúl a román lesz, de a német és a magyar nyelv sines eltiltva. Halálbüntetés terhe alatt be kell szolgáltatni minden fegyvereműt. — Erdély magyar lakosságából tuzokul mintegy negyven előkelő polgárt vittek el.

Bukarest felé.

Budapest, szeptember 12. (Saját tudósítónktól.) A Secolo a bolgárok dobrudzsai előnyomulásáról ezt írja:

— **Az operációk mérete meghaladja azokat a kereteket, amelyekre számítani lehetett. Itália mélyen fájlalja a román sereg balsorsát. Sajnos nem lehetetlen, hogy a németek és bolgárok belátható időn belül elérjék Bukarestet még akkor is, ha a legnagyobb nehézségekkel kell számolniuk.**

Bukarestbe kisebb orosz osztagok vonultak be.

A Tagesanzeigernek jelentik Bukarestből: **A parlament október 10 ére összehívott ülését elhalasztották. Valószínűleg október végén Ploestiben fog összeülni.**

A Ruskoje Slovo szerint Románia nem fog csatlakozni a külön békét tiltó londoni egyezményhez, mert a megegyzés záradéka

eltiltja Romániát, hogy szövetségesi nélkül béketárgyalásokat folytathasson.

Zürichből jelentik: **A cár legutóbb kétszer fogadta a román katonai attasét. A tárgyalásokat a dobrudzsai események tették szükségessé.**

Az oroszok azt kívánják, hogy Románia változtassa meg katonai intézkedéseit.

Az oláh király a dobrudzsai fronton.

Budapest, szeptember 12. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: **Ferdinánd román király Ivanoff tábornok kíséretében a dobrudzsai frontra utazott.**

Bukarest kétségbeesetten menekül.

Stockholm, szept. 12. Tutrakán elveszi tésének hire, valamint a Bukarestbe elhalatszó ágyudörgés példátlan pánikot idézett elő a román fővárosban.

Bukarest szerda óta fejetlenül szaladgáló emberek kétségbeesett városához hasonlít.

Az ágyudörgést eleinte valamely győzelem alkalmából adott üdvözlésnek vélték. Tizezrével tódultak az emberek az Erzsébet-boulevardra. Amikor onnan elterjedt a vereségről szóló rémhír, teljességgel megváltozott a város külső képe. Ezernyi ember tömeg tolongott a pályaudvar előtti nagy térség felé. A vasúti jegyváltó pénztárakat ostrom alá vették, hogy az északi irányba induló vonatokra jegyet váltsanak.

A délről Bukarestbe érkezett menekültek még növelték a pánikot az ellenség előrenyomulásáról szóló borzasztó hírekkel s egyes román osztagoknak vízbefulásáról elbeszélte közléseikkel. Szilisztriából érkező tiszteket csaknem agyonnyomott az aggódo tömeg. Három tiszt áldozatul esett a nép dühének. Kődobálásokkal halálosan megsebesítették őket. A Jassyba való menetjegyek árát a többet ígérők egészen 500 leire verték fel.

A város belsőjében és kívül levő telefonösszeköttetéseket a további zavargások megghiusítása céljából szétvagták.

A városba és a városból csak katonai vonatok közlekednek. Délután a polgári lakosság folytatta menekülését, mely az egész éjszakán át tartott. Szegény és gazdag családok gyalogosan menekültek csekély podgyászukkal.

A katonai helyzetet hivatalos helyen nagyon pesszimisztikusan ítélik meg.

Hivatalosan már megkezdték a főváros kiürítését és a főhadiszállást Ploestiba és Szinajába helyezték át. A vezérkari és a külügyminiszteri hivatalnokokat is oda helyezték át a tengerészeti hivatalt pedig Konstancába.

A Nemzeti bankot, a belügyminiszteriumot, valamint a hozzátartozó kezelési hivatalokat Jassyba helyezik át.

A külügyi hivatal — a külföldre való tekintettel — egyelőre Bukarestben marad. A szövetséges hatalmak követeit ellenben hivatalosana a főhadiszállásra hívták meg, ahol Bratianu is tartózkodik. A külföldi lapok tudósítóit is felhívták, hogy utazzanak az északi frontra.

A csendőrséget a fővárosban ótszórösen megerősítették, mert kihágásoktól félnek.

Nők az angol hadseregben.

Budapest, szeptember 12. (Saját tudósítónktól.) A Berlingske Tidende jelenti Londonból: **Lady Eastlorea-gha vezetésével négy női századot képeztek ki jelzési, híradási, távirói és soffóri szolgálatra az angol hadseregben.**

* **Eczet** készítéséhez alkalmas garatált vegyítiszta **eczetsav** kapható Farkas István Apolló drogeriájában. Nagyvárad, Rákóczi-ut. 7/B. Telefon 13-02.

A rekvirálási rendelet.

Hirdetmény.

A m. kir. miniszterium 2978—1916. sz. M. E. rendelete alapján a termelők buza, rozs, kétszeres, árpa és zab feleslegének közszükségleti célokra való igénybevételére tárgyában a következőket teszem közzé:

1. A rendelet első szakasza értelmében a termelők buza, rozs, kétszeres, árpa és zab feleslegének közszükségleti célokra való igénybevételét (rekvirálását) és átvételét ezennel elrendelem. Ehhez képest:

Az igénybevétel módja és ideje:

2. mi den termelő köteles a birtokában (örizésben) levő buza, rozs, kétszeres, árpa és zabkészletét az igénybevétel tárgyában eljáró hatóság utasítása szerint feltárni és a készletnek a saját házi és gazdasági szükségletét meghaladó feleslegét a hatóság utasítása szerint a hatóság megjelölt kiküldött jének a Haditermény R. T. részére közölcára átadni, illetőleg a hatóság utasításához képest a Haditermény R. T. által kijelölt hitbizományosnak 15 nap alatt beszolgáltatni.

Arranézve, hogy a termelő terméséből saját házi szükségletére mit tarthat vissza, a fennálló rendelkezések irányadók, a gazdasági szükségletre visszatartható mennyiség pedig a földművelésügyi miniszter által e részben kiadandó közelebbi utasítások szerint az összes körülmények figyelembevételével az igénybevétel tárgyában eljáró hatóság állapítja meg.

A közszükségleti célokra igénybevett felesleggel a termelő nem rendelkezhetik, azt fel nem használhatja, fel nem öröltheti, fel nem tehet, fel nem dolgozhatja, el nem idegenítheti, sem azon másnak jogot nem engedhet.

Az igénybevétel nem akadályozza a termelőt abban, hogy a birtokában levő szokat a készleteket, amelyeket még az igénybevétel tárgyában a jelen rendelet alapján kibocsátott felhívás előtt vásárlásra jogosultaknak eladott, a vevőnek kiszolgáltatassa, feltéve, hogy az eladás tényét szabályszerű vásárlási igazolvánnyal bizonyítja és az igénybevétel tárgyában eljáró hatóság az eladás és megvétel jogszerűségét megállapítja. Ha a vásárlási igazolvány gazdasági szükségletre vonatkozik és ezt az igazolványt nem az igénybevétel tárgyában eljáró hatóság állította ki, az eladás és megvétel jogszerűsége felett annak a törvényhatóságnak első tisztviselője, még pedig a törvényhatóságra nézve illetékes gazdasági felügyelő meghallgatása után határoz, amelynek területén a vásárlási igazolvány kiállított.

Az igénybevett termények legmagasabb ára.

A rendelet alapján igénybevett (rekvirált) készletekért az illető terményre nézve az átvétel idejében érvényben álló hatóságilag megállapított legmagasabb ár fog térítésül fizetett.

A térítés, ha a készletet a termelőnél veszik át, az átadáskor különben a készletnek a kijelölt raktárba, vagy az állomásra történt szállításáért fizetendő.

Ha a készlet a termelő hibáján kívül eső okból az igénybevételről számított 30 napon belül át nem vétetik, az említett 30 napon túl az átvételig terjedő időre őrzési és gondozási díj címén, minden 30 nappal számítható hónapra, — a megkezdett hónapot is egésznek számítva — métermázsánként 20 fillér jár a termelőnek.

4. A rendelet alapján közszükségleti célokra igénybevett 2 százaléknál nem több idegen keveréket tartalmazó hektoliterenként 64 kg.-os, vagy ennél nagyobb súlymértékű egészséges árpáért métermázsán-

ként (100 kg.) tiszta súlyra 42 korona fizetendő.

Amennyiben az árpa hektoliterének súlya 2 százaléknál nem több idegen keverék mellett 64 kg. nál kisebb, a fizetendő ár a hektoliter súlykülönbségnek minden teljes kilogrammja után 60 kg. ig bezárólag 20 fillérrel, ezen túl minden további kilogrammnál 50 fillérrel csökken.

Ha az árpa 2 százaléknál több idegen keveréket tartalmaz, a keveréknek minden megkezdett egy-egy százaléktöbblete után ezen rendelettel megállapított árból 100 kilogrammonként 20 fillér jön levonásba.

A rendelet alapján közszükségleti célokra átvett azokért a buza, rozs, kétszeres, árpa- és zabkészletekért, amelyek a legmagasabb árnál alapul vett minőségnek meg nem felelnek, minőségüknek megfelelő alacsonyabb ár fizetendő. Ezeknek a készleteknek átvételére nézve a hatóság külön fog intézkedni.

Az eltitkolt készletek felkutatása.

6. A rendelet alapján igénybevett készletek átvételének történet és közbírré tett befejezte után a hatóság előt fel nem tárt, elrejtett és eltitkolt készleteket a 4397—1915. M. E. számú rendelet értelmében a pénzügyőrség nyomozni fogja és az általa feltárt készletek, a fennálló rendelkezések értelmében, a kihágási eljárás során, a törvény értelmében el fognak koboztatni.

Nehogy a nyomozás eredményéhez képest mulasztás folytán olyanok is büntető eljárás alá kerüljenek és készletük elkobzásával súlytassanak, akik készletük feltárását tájékoztatásuk, vagy más ily menthető okból elmulasztották, az illetők mulasztásukat mindaddig, amíg készletüket a pénzügyőrség ki nem nyomozta, vagy a készletet más a hatóságnak fel nem jelentette, oly módon pótolhatják, hogy készletük feleslegét a hatóságnak bejelentik és azt a kijelölt raktárba, vagy a Haditermény R. T. által kijelölt bizományosnak beszolgáltatják. Az ilyen bejelentett és beszolgáltatott készletekért azonban csak az átvétel idejében érvényben álló hatóságilag megállapított legmagasabb árnál 5 koronával alacsonyabb térítés fog fizetett. Őrzési és gondozási díj ily esetben a termelőnek nem jár.

7. Ha a termelő a rendelet értelmében igénybevett készleteket megállapított időpontig bármely okból beszállítani nem tudná, azt igazolni tartozik.

Ha a termelő a megszabott határidőn belül a készleteket be nem szolgáltatja, beszállításukról a termelő költségén a hatóság és pedig a szükséghez képest közérő igénybevételével fog gondoskodni.

Az igénybevétel elleni panaszok ügyében illetékes hatóság:

8. Az átengedési kötelezettség felől vita, vagy panasz esetében az 1914: L. t. c. 7. szakasza szerint a belügyminiszter határoz.

Vásárló igazolványok hatálya.

9. Ezen rendelet alapján az 1740/1916. M. E. számú rendeleten alapuló vásárlási jogosultság és az annak igazolására a 2117/1916. M. E. számú rendelet szerint kiállított vásárlási igazolványok hatályukat veszítik. Az igénybevétel elrendelése előtt ott történt vásárlásokat ez a rendelkezés, amennyiben a 2. szakasz utolsó bekezdéséből más nem következik, nem érinti.

Kihágások és azok büntetése:

10. Aki ezen rendeletet, vagy a hatóságnak ezen rendelet alapján kibocsátott valamely rendelkezését megszegi, vagy megszegésénél bármi módon közreműködik, az, amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és hkt hónapig terjedhető elzárásra és 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

A készlet fel nem tárásával elkövetett kihágás miatt nem büntethető az a termelő, aki mulasztását a 6. pontban meghatározott időben pótolta.

Azon készlet tekintetében, amelyre nézve a termelő a kihágást elkövette, a törvény értelmében elkobzásnak van helye. Az elkobzott készlet értékének egyötöde a feljelentőt, többi része a felmerült költség levonásával a rokkat katonák segélyalapját illeti. Nem lehet elkobozni azt a készletet, amely a birtokost a fennálló rendelkezések értelmében saját házi és gazdasági szükséglet címén megilleti.

11. Aki ezen rendelet értelmében közszükségleti célokra igénybevett buza, rozs, kétszeres, árpa és zab készletét akár egészben, akár részben jogellenesen felhasználja, elfogyasztja, elidegeníti, vagy a közszükséglet kielégítése elől egyéb módon jogellenesen elvonja, az 1916: IV. t. c. 2. szakaszának értelmében a közszükséglet kielégítése elől elvont készlet értékének kétszereséig terjedhető kártérítési összeggel büntetendő. A marasztaló határozat ellen közlésétől 15 nap alatt felelősséget van helye a belügyminiszterhez.

A kártérítő összeg kiszabása a cselekmény elkövetőjének büntetőjogi felelősségét nem érinti.

Nagyvárad, 1916 szeptember hó 10-én.

Lukács Ödön.
polgármester-helyettes.

A király ajándéka.

Akinek nyolc fia van a harcoléren.

Tegnap délelőtt ünnepélyes aktus ment végbe a városházán.

Özv. Kohn Hermanné nagyváradia lakosnak nyolc fia van a harcoléren. A ritka körülményről hivatalos uton legfelsőbb helyen is tudomást szereztek a király ő felsége a nyolc derék fiu édesanyjának magán pénztárából 500 koronát és egy értékes ajándékot: ő felsége nevének kezdetűvel ellátott, hős vitézt ábrázoló bronz szobrot küldött.

A király ajándékát a városháza bizottsági termében nyújtotta át a derék matrósnak dr. Cziffra Kálmán főispán. Az ünnepélyen a város tisztikara teljes számban volt jelen. A kitüntetett édesanyját a jelen voltak megjelensztek; dr. Cziffra Kálmán főispán pedig megleghangu beszéddel üdvözölte.

A szép beszéd körülbelül a következőképen hangzott.

Ebben a háboruban mindenki odaadja mindent a hazáért, de Ön, asszonyom, leg többet adott: Ön nyolc fiát adta a hazának, akik különböző helyeken hősiessé és becsülettel védik a határokat.

Az Ön adománya eljutott a legmagasabb helyig, egészen a trón számolyáig és ő felsége a király magánpénztárából Önnek 500 korona kiutalását rendelte el és ez emléktárgyat, melyen ő felsége nevének kezdetű tündökölnék, elküldeni méltóztatott.

Legyen ez az emlék az uralkodó és népe szoros összeforrtóságának szent szimbóluma, amely egy nemzet áldozatkészségét és egy uralkodó jó szívét jelképezi.

Majd kívánta, hogy a mostani véres harcokból az áldásos béke és a boldogító fejlődés napja virradjon fel hazánkra.

Lelkes éljenzés mellett átadta a könynyekig meghatott özv. Kohn Hermannének a főispán a király ajándékát, amit a szegény asszony megindultan köszönt meg.

Hadköteles menekültek bevonulása.

Jelentkezzenek a felmentettek a katonai ügyosztálynál.

Eleméry Ferenc katonai tanácsos a következő hirdményt teszi közzé:

Nagyvárad város tanácsának katonai ügyosztály a m. kir. honvédelmi miniszter ur 17505/1916 Eln. számú körrendelete értelmében ezennel közzé teszi, hogy Beszterecenaszód, Brassó, Csik, Fogaras, Háromszék, Hunyad, Nagyküküllő, Kisküküllő, Udvarhely, Székely és Alsófehér vármegyék egész területén, továbbá Krassó Szörény vármegye bozovici, karánsebesi, orovicabányai, orsovai, resicabányai, torogovai és új-moldovai járások és Karánsebes város, végül Maros-Torda vármegye nyárádszeredai, régeni alsó és régeni felső járás területén tartózkodott magyar honosságú, osztrák honosságú, valamint bosznia hercegovinai illetőségű és népfelkelési szemléen alkalmasnak talált 1864—1866. évig terjedő időben született népfelkelés kötelezettek népfelkelési tényleges szolgálatra a m. kir. honvédelmi miniszter távirati rendeletével azonnala behívták a közös hadsereg között mindazok, akiknek Máramarosziget, Beszterecze illetőleg Zilahra továbbá Brassóba, Nagyszébenbe, Székelyudvarhelyre, Szászvárosba, Gyulafehérvárra, Karánsebesre vagy Marosvásárhelyre kellene bevonulniuk, figyelemmel arra, hogy Máramarosziget helyett Szatmárnémetibe, Beszterecze illetőleg Zilah helyett Hajduszoboszlóra, Brassó helyett Püspökkladányba, Nagyszében helyett Debrecenbe, Székelyudvarhely helyett Hosszupályára, Szászváros helyett Szeghalomra, Gyulafehérvár helyett Derecskére és Marosvásárhely helyett Debrecenbe, Karánsebes helyett Lúgóra vonuljanak be, az ezen helyekre áthelyezett kiegészítési kerületi parancsnoksághoz.

A honvédséghez bevonulók közül pedig mindazok, akiknek Máramaroszigetre, Beszterecze illetőleg Zilahra, Brassóba, Nagyszébenbe, Csikszentimrére, Dávára vagy Marosvásárhelyre kellene bevonulniuk, figyelemmel arra, hogy Máramarosziget helyett Szatmárnémetibe, Beszterecze illetőleg Zilah helyett Nagyszalontára, Brassó helyett Nagyváradra, Nagyszében helyett Kolozsvárra, Csikszentimrére helyett Nagyváradra, Dáva helyett Kolozsvárra és Marosvásárhely helyett Nagyszalontára az oda áthelyezett honvéd kiegészítő parancsnokságukhoz vonuljanak be.

Amennyiben ilyen egyének Nagyvárad város területén tartózkodának azonnali bevonulásra utasítottak.

Fent említett területekről ugyancsak azonnali bevonulni kötelesek az összes szabadságot egyének, a mezőgazdasági érdekből felmentett egyének valamint a kiántaló mezőgazdasági munkás osztagok a saját póttartalékukhoz.

Közzé teszi végül a katonai ügyosztály, hogy a honvédelmi miniszter ur fentidézett rendelete értelmében a tényleges szolgálat alól felmentett azon egyének, kik azelőtt az evakuált területeken tartózkodtak, új tartózkodási helyük községi előjáróságánál azonnal jelentkezni kötelesek és új tartózkodási helyüket a községi előjáróság engedélye nélkül el nem hagyhatják.

Felhívtnak ennél fogva az ellenség által megszállott, valamint a kiűrt területekről Nagyváradra menekült és ezidő szerint itt tartózkodó mindazon egyének, a kik a népfelkelési tényleges szolgálat alól bármily okon fel vannak mentve, hogy Nagyvárad város tanácsának katonai ügyosztályánál összeírás végett haladéktalanul személyesen jelentkezzenek a hivatalos órák alatt. Ja-

lentkezéskor a felmentési záradékkal ellátott népfelkelési igazolványi lapjaikat hozzák magukkal.

A felmentett egyének közül az összes állami, felekezeti és közigazgatási alkalmazottak, beleértve az állami üzemek alkalmazottait is, továbbá az összes posta, távirás és vasúti alkalmazottak, végül az összes bányász alkalmazottak felmentése továbbra is érvényben hagyatik. Azok mikénti felhasználására illetőleg alkalmazására az illetékes minisztériumok fognak intézkedni, miért is az illetékes felhívtnak, hogy mostani tartózkodási helyüket és az abban esetleg beállított változást felettes hatóságuknak azonnal jelentésük be.

A többi felmentett egyének felmentésének érvényben hagyása vagy hatályon kívül helyezése iránt a beérkezett névjegyzékek alapján a szakminiszterekkel egyetértőleg a honvédelmi miniszter később fog intézkedni, addig ezen egyének új tartózkodási helyükön megmaradnak.

Az utóbb említett felmentett egyének tényleges szolgálatra való önkéntes jelentkezésük esetén a legközelebbi honvédkiegészítő parancsnokságnak fognak átadni.

Végül értesítjük az érdekelteket, hogy az ellenség által megszállott, valamint kiűrt területeken tartózkodott egyének felmentési kérvényei — bármily okon terjesztettek is azok elő — nem tárgyalhatók, miből önként folyik, hogy az ily egyének felmentési kérvényük elintézését nem várhatják be, hanem azonnal bevonulni tartoznak. Az ily egyénekről beérkező felmentési javaslatok tehát már az elsőfokú közigazgatási hatóság által tárgyalás nélkül visszaadandók. Kivételt képeznek oly esetek, midőn az illetőknek felmentésre új viszonyukban is joguk van, ily egyének felmentése tehát tárgyalás alá vesdő.

Kitüntetések a Hadikölcsön jegyzéséért. Nagyváradra nem jutott egy sem.

A hivatalos lap tegnapi száma pár száz kitüntetést közöl a hadikölcsön jegyzésénél szerzett érdemeikért. Átböngészvük hasábkra menő névsorát a kitüntetéseknek a meglepetéssel konstatáltuk, hogy a kitüntetettek között egyetlen egy nagyváradai sincsen, holott egész kis vidéki szövetkezetek igazgatóit, könyvvezetőit ott találjuk a névsorban.

Ezt nem azért írjuk, mintha lekicsinylenők a kitüntetett férfiak eredményes és buzgó munkáját, de azt hisszük, hogy tévedés van a dologban.

Tudjuk, hogy a hadikölcsön jegyzésének előmozdítását az ország pénzügyminiszter tisztán hazafias érzésből teljesítették, nem számítva semmi elismerésre, kitüntetésre. Ebből a nagy és hatalmas akcióból mindannyiszor a nagyváradai pénzügyminiszterek is derekasan kivették részüket, sőt elől jártak az áldozatkészségben és a munkában.

Egy-egy nagyváradai pénzügyminiszter sikeres, buzgó munkájának fényes eredményét mutatják azok a milliók, némelyiknél 10—15 millió, amelyek jegyzése által oly derekasan mozdították elő a hadikölcsönjegyzés vég-eredményét.

Ezért találjuk meglepőnek a most nyilvánosságra hozott kitüntetések hosszú sorozatát, amelyből Nagyvárad teljesen hiányzik.

Az okot nem tudjuk, de, ismétljük, hogy itt valami tévedésnek, vagy elnézésnek kellett történni.

A dohányinség és a katonai hatóságok.

Mint kiéhezett menekülők járnak kellenek az utcákon a derék katonák. Nem kapnak cigarettát s annyi pénzük még sincs, hogy regalitást szívhassanak mindenik. Jellemző ez inségre, hogy falva a fát az erdőből 8 koronáért nem viszi be a paraszt a vasúthoz, de 100 (egy száz) darab hőlgy cigarettáért kétszer is fordul.

A katonai parancsnokságok nem nézhetik tétlenül ezt a helyzetet, amelynek szanálására ajánljuk a következő módszert: irassák össze a parancsnokságok századonként a dohányszükségletet és a pénzt szedéssék be a káplárok vagy őrmesterek által. Az így megállapított és felülvizsgált szükségletet szerezzék be közvetlenül a raktárfőnökségnél, amelynek vezetője bizonyára kész ezt a mennyiséget kiadni, ha a megfizető árat a kir. adóhivatalnál előzetesen befizetik. A kiadott mennyiséget aztán az összeírási jegyzék szerint kiosztanak a katonáknak. Ezzel elkerülhető lenne az a tűrhetetlen helyzet, hogy a katonák érákig várnak, fo longanak egy-egy boltban, míg értésükre adják, hogy nincs dohány s akkor másik boltba mennek, ahol ugyanez ismétlődik meg.

A raktárnak katonai célokra van mindig készlete s így semmi sem áll útjában annak, hogy a katonaság jogos igényeit kielégítse. A dohányinségtől beteg katonák ide oda vánszorgását így meg lehet szüntetni.

Két bihari falu jegyzője.

25 000 koronát sikkasztott ellenőrzés nélkül.

Husz évig volt Furta és Vekerdi bihari megyei községek jegyzője Basa Péter, 1894-től 1914 ig. Szép családdal, sok gyermekkel áldotta meg az Isten a jegyző urat, de nagy gyöngösgéggel is. Hozzányult a községek pénzéhez, hozzá a falusiakéhoz is, s hogy leplezze a sikkasztást, meghamisította a könyveket, sőt még a póstabélyegzőket is. Ezért a nagyváradai törvényszék egy évi 6 havi börtönrre, 5 évi hivatalvesztésre ítélte.

Felebbezésére tegnap tárgyalta a nagyváradai kir. ítélőtábla Böhm Jenő táblabíró elnöklésével ezt a bünyűt. Bebizonyosodott, hogy Basa Péter a két község adójából, közbirtokossági pénzből, sorozási költségeiből 25.000 korona körül sikkasztott s a naplót is meghamisította, ezenkívül hamisított takerékpénzüri betéti könyveket is, hogy leplezze sikkasztásait. Anynyira összezavarta így a számadásokat, hogy csak 25.000 koronát tudtak rábizonyítani.

Védelmét felhozta, hogy sok gyereke van, akik közül néhányat már iskoláztat, nehéz anyagi körülmények között élt, házsonbéri jövedelmét, amely jövedelme volt lefoglalták, mert másokért kezességet vállalt. Így összesen 108 koronát kapott kézhez havonta.

Kiderült, a közigazgatás dícséretére.

6
 hogy Furtán 1904 óta, Vekerden pedig 1906 óta nem tartott senki pénztárvizsgálatot.

Sztaniszlavszky Adolf főügyész súlyosabb büntetést kér a vádlottra, mert közhivatalnoki esküjét szegte meg, hamisított, sikkasztott. A községi jegyzőnek van elég fizetése s más jövedelme, nem mentesség a család, hanem könnyelműségre mutat a tett.

Schütz Albert, hatóságos védőbeszédében apellál a bíróság méltányosságára.

A királyi tábla a törvényszék ítéletét helyben hagyta.

A városi konyha étlapja.

Szeptember 16-án nyílik meg a hatósági kifőző.

A háborús állapot folytán nagy átalakuláson megy át a közönség ételmezése. A nagy drágaság miatt a háztartások takarékosra vannak szorítva.

Igen sokan, a kisebb jövedelmű emberek, akik nem tarthatnak otthon fenn konyhákat, nem bírják megfizetni a mai vendéglőárakat.

Ezekre, sőt a kisebb családokra is valószínűs áldás lesz a hatósági kifőző, amely Lukács Ödön főjegyző buzgólkodásából már szombaton, szeptember 16-án megkezdte működését.

Az új intézményről, bővebb ismertetés helyett, közöljük a hivatalos hirdelményt a következőkben:

Tudaton a város közönségével, hogy a városi tanács felhatalmazása alapján a közételmezési ügyosztály a Bottó féle főiskola helyiségében (Körös utca 27.) hatósági kifőzőt állít fel, s azt folyó hó 18-án szombaton üzembe helyezi, illetve a közönség használatára megnyitja.

Egyelőre a következő étrend állapított meg:

Szombat: tászkaleves, tökkáposzta főzelék, búranyásult feltéttel.

Vasárnap: májleves, sárgarépa, bécsi szelettel.

Hétfő: paradicsom leves, juh-húsos káposzta.

Kedd: zöldbableves, káposztáskocka.

Szerda: paradicsomleves, keralábé sertés feltéttel.

Csütörtök: reszelt tészta leves, káposzta sertés feltéttel.

Péntek: burgonya leves, főtt tészta.

Egy ebéd ára egy személyre kenyér nélkül 80 (nyolcvan fillér.)

A kiszolgáltatók ételét elfogyaszthatók a hatósági kifőzőnél e célra berendezett étteremben, de onnan el is szállíthatók.

Az étteremben étkezés két csoportban történik és pedig az első csoport 12-től 1 óráig, a második csoport 1-2 óráig étkezik.

Az étterembe belépni csakis ebédjegy megváltása után lehet. Az ebédjegyek már délelőtti 10 órától kezdve válthatók a hatósági kifőző helyiségében. A megvásárolt jegyek az ellenőrzésre rendelt hatósági közegek az étkezés megkezdése előtt átadandók.

Akik a kiszolgáltatók ételét nem a közös étkező helyiségben fogyasztják el, hanem otthon elszállítják, az ebédjegyeket szintén a kifőző helyiségében váltják meg, de az ételért való jelentkezés alkalmával a konyhában adják le.

A hatósági kifőző egyelőre 400 személy ellátására van berendezve, amennyiben azonban szüksége mutatkoznék, városrészenként újabb kifőzőt fognak felállítani.

Tudomásvétele végett közlöm, hogy a közös étkező helyiségbe nem léphetnek be a tisztátalan külsejű, ragályos, vagy undorító betegségben szenvedő, továbbá erkölcsileg kifogás alá eső egyének. Ezek, amennyiben a hatósági kifőző intézményét igénybe venni óhajtják, az ételüket magukkal vigyék, oszakis más helyen fogyaszthatják el. A hatósági kifőző helyiségeiben mindenki esendben viselkedni és magát a házirendnek minden tekintetben alávetni köteles. A esendét és rendet megbontók ellen nemesak eljárás fog indítani, hanem a hatósági kifőzőből is kilesznek zárva.

Az ételmezési nehézségek könnyítését célzó ez intézmény rendszabályait a városi tanács megbízásából amidőn ezekben ismeretem, egyszerűsítand az a város közönségének jóindulatába ajánlom.

Nagyvárad, 1916. szeptember hó 12-én.

Lukács Ödön,
 polgármester-helyettes.

Ne hántsd a rézgálicot.

1 év, 6 havi börtön fél kiló rézgálicért.

Demeter Gábor a ládsfiában tartogatott egy kiló rézgálicot. Még a boldogabb idők-ből dugta el, mikor a boltokban kínálták ezt a most ritka árut. Megirigyelte tőle ezt Sinka Flóri, akinek szintén volt szőlője s egy kenyérszakajjába burkolva fél kilót elvitt belőle, meg vagy öt törülközőt is. Még pedig úgy, hogy bemászott a házba az ablakon.

Ezért állott — még pedig fegyveres őrrrel a háta mögött — Sinka Flóri tegnap Palánkay Károly tanácsa előtt. Természetesen tagadta a lopást Sinka Flóri s nem is lett volna nagyobb baj a dologból, ha el nem akarja adni a rézgálicot egy szomszéd asszonynak, akinek azt is elmondta, hogy Demeteréktől vitte el a rézgálicot. Ez bizony ellene vallott eskü alatt.

Palánkay elnök: (felmutatja a lopott kékkövet.)

— Ez volt az? (Nagy szenzáció a vidékik közt egy félkiló rézgálic láttára.)

— Igenis.

Sinka Flóri tanuja, Miron Lőrinc elmondja, hogy a rézgálic az övé.

Elnök: De hisz ez tolvaj asszony. Már kétszer volt büntetve.

— Hát kérem, nálunk úgy van, hogy ha egyszer lop valaki, hát akkor mi még rámondják, hogy lopott.

Dr. Bolza Alfonz gróf ügyész a vádat fentartja.

Faragó Sándor dr. védő szerint a vádnak nincs alapja. Lophattak Demeteréktől kékkövet, de ez nem a lopott kékkő. Ez a Mironé.

A bíróság másfél évi börtönrre ítélte Sinka Flórit, mert visszaeső.

Védő fellebbezett az ítélet ellen.

A képviselőház ülése. Budapesti tudósítónk jelenti: Baöthy Pál elnök fél 11 órakor nyitja meg az ülést és jelenti, hogy a Ház üdvözlő táviratára a német birodalmi gyűlés elnöke személyes köszönettel válaszolt. Ezután a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok adójavaslatát tárgyalták. Hantos Elemér után Madarassy Beck Gyula beszélt.

HIREK

* **Személyi hir.** Mangra Vazul érsek metropolita tegnap Aradra utazott.

* **Ferenc József-rend Brösztel Lajosnak.** A hivatalos lap legutóbbi száma közli, hogy a király a hadikölcsönök kibocsátása körül szerzett érdemei elismerésül Brösztel Lajos margittai esperes plebánost, s Margittai Hitelszövetkezet elnökét a Ferenc József-rend lovagkeresztjével tüntette ki. — Brösztel Lajos esperes plebános Margittán és az egész környéken pártatlan népszerűségnek örvend s minden közéleti mozgalom élén áll s nagy társadalmi tevékenységével méltán rászolgált a legfelsőbb kitüntetésre.

* **Honvédtisztjeink kitüntetése.** A 4. honvéd gyalogezred több tisztjének kiüntetését közli a Rendeleti Közlöny: a katonai érdemkereszt III. osztályával tüntették ki Szomor Aurél századost és Buzás József hadnagyot; legfelsőbb elismerésben (Signum Laudis) részesültek: Czeglédy Elemér százados, Boross Gábor (ujlag), Breuer Gusztáv, Kovassics János és Zeilinszky Mihály főhadnagyok, Mikó Bertalan, Csapó Ferenc népf. főhadnagy, Sötér Győző, Kovács Gáspár, dr. Juhász István, Lábdy Kálmán, Bartók Ferenc és Kelemen László főhadnagyok.

* **Az Unirea Nagyváradon.** A nagyszabeni érsek hivatalos lapja, az Unirea, Nagyváradra költözik s itt jelenik meg, természetesen román nyelven.

* **Só a városi üzletekben.** Tudatom a város közönségével, hogy a darált só kilogrammonkénti árát további intézkedésre 36 fillérben állapítom meg. Nagyvárad, 1916. szeptember 12-én. Lukács Ödön, polgármester-helyettes.

* **Zsír és só a sok gyermekes családoknak.** Azzal a kéréssel kerestek fel minket, eszközöljük ki a városnál, hogy sok gyermekes családok a gyermekek száma szerint kapjanak sót és zsírt, mert éhen halnak, ha csak 1 kiló zsírt kap például egy 12 tagu család.

Lukács Ödön főjegyző, akivel közöltük ezt, a következőket mondotta:

— A sóra nincs kivétel, egy fél kiló elég egy hétre egy családnak. (Ugy tudják, hogy pár nap múlva lesz só, jön Mármarosból) A zsírnál azonban respektáljuk a családok kívánságait s listakönyv szerint minden családtag 15 deka zsírt kap, amíg lesz a városnak, 12 tagu család tehát 180 deka zsírt. Ez pedig elég egy ilyen családnak.

Lukács Ödön főjegyző e kérésre nyilatkozata kielégítheti azokat, akiket aggodalom fogott el sok tagu családjaik zsírral való ellátása felől.

* **Stocker József atyja meghalt.** Őszinte részvétellel értesülünk, hogy idős Stocker József meghalt. Az elhunyt öreg ur Köröstarjának évtizedekig volt ki fogástalan és érdemekben gazdag bírása, akinek igazságosságát, jóságát az egész község enlegeti. Halála mély gyászba borítja Stocker József dr. nagyváradai ügyvédét, ezidőszent ténylegesen szolgáló főhadnagyot, aki az elhunytban szerett apját siratja. E gyászban a nagyváradai társadalom s a bihar megyei és nagyváradai elleczeiki párt, melynek egyik vezető embere, őszintén osztozik.

*** Egy kongreganistánő a menekültéért.** Nemes szívről tanuskodik az a kis levélke, amelyet egy nőkongreganista küldött be szerkesztőségünkbe (a nevével nem akar hivalkodni.) A hazafias és humánus lelkületű nő egy 200 koronás szobáját ingyen felajánlja a menekült székely magyarak részére. A szobában 4 ágy van hófehér ágyneművel. A jelentkezőket az illető kongreganistánő szívesen fogadja Szent Anna-utca 25. szám alatti lakásán. Levele végén hazafias áhitattal jegyzi meg, hogy ezt „Isten nagyobb dicsőségére” cselekszi.

*** Betörés egy áráházba.** Az éjszaka betörők jártak a Rimanóczy-utca 1. szám alatt Mógai Juliska gyermekdivat üzletében. A betörők az udvar felől hatoltak be egy zárt ablakon keresztül, amelyet kifosztottak. Az üzletben széjjel hánytak mindent, s kiválasztották a nekik megfelelő holmikat, drága selyemszöveteket, finom női kabátot, keszpenzt és más tárgyakat. Mintegy 1000 korona értékű tárgyakat emeltek el az éjszakai vendégek azon az uton távozva, amelyen jöttek. A rendőrség megindította a nyomozást, amelyet Ehrlich Imre rendőrfőfogalmazó vezet. Bott György és Dienes István, a rendőrség kipróbált detektívei végzik a nyomozást. Eddig azt sikerült megállapítani, hogy a tettes nem volt teljesen ismerős a helyzettel, mert nem a nyitott, hanem a zárt ablakon keresztül hatoltak be a helyiségbe és hogy a betörés jókor reggel történt. A nyomozás tovább folyik.

*** Adományok a menekültek részére.** Tegnap a következő adományok érkeztek szerkesztőségünkbe a menekültek részére: Heilinger József 30, Mellau István 20, Straub Ferenc 10, Horváth István 5, Vadász Zoltán 5, N. N. 2. Összesen: 72 korona. Rendeltetési helyére juttatjuk.

*** Dán vaját árul a város.** Tudatom a város közönségével, hogy a közéleti-mezési ügyosztály nagyobb mennyiségű friss dán vaját szerzett be, melyet szerda, azaz folyó hó 13. től kezdődően az Apolló-épületben levő zsirizletben, a Teleki utcai hatósági buszüzletben, valamint a Szent László-téren levő tejelárusító helyen kilogrammonként 9 K 84 filléres árral áruejtatni. A vaj negyed, fél és 1 kilogrammos csomagokban lesz kapható. Nagyvárad, 1916 szeptember 11. Lukacs Odón, polgármester-helyettes.

*** Menekült mint házigazdónok, illetve beraktározási vállalat vezetője** azonnali alkalmazást nyerhet. Jelentkezhetni a „Fekete Sas és Zöldfa” r. t. irodájában. (Sas passage 24. sz. lépcső I. e.)

*** Vármegyei főügyészi hivatalba** menekült ügyvéd hivatásszerű alkalmazást nyerhet. Ügyészek előnyben részesülnek.

*** Erdélyből menekült** csak németül tudó intelligens nő gyermekek mellé nevelőnek ajánlkozik. Esetleg kézimunka készítményt vállal. Cim a kiadóhivatalban.

*** Poloskairtó NOXIN biztos szer.** Ára 1 korona 80 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

*** A kávépiacról** közvetlen tudósítás Aszódi Mihály Kossuth ucai főüzletéből Saspalota: Maximált árak kávékban, kész kiváló finom konzervkávé erős zamatú, kórházaknak, intézeteknek, gazdaságba és privátházaknak kilója 5 korona 40 fillér, legelsőrendű finom pörkölt kávé kilója 14 korona 40 fillér, kapható régi finom francpótkávé, füge kávé, malátakávé és fehérekoroméz, csokoládé, cukorka, tkonyak, tea, rum, szalámi, liptóituro, szardonia, édespaprika, málnaszörp és esemegék nagyban és kicsinyben kizárólag Aszódiánál kapható: Vigyázat csokoládékirály fiókom Rákóczi-ut.

*** Gyönyörű rózsás arc** a nő leg szebb díszje. Az első ránc a szép asszony első igazi bánata. Adjunk tehát neki módot hogy eltüntethesse. Elég ha a megbecsült, tetlen Y-PO crémet és szappant használja melytől a bőr visszanyeri ruganyosságát eltünteti a ráncokat, szeplőket, miltésereket, májfoltokat, pattanásokat és bőr vörösséget. Ára 2 K. Kapható: Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Rimanóczy palota.

*** Legjobb gyártmányú** kátrány fedéllemez kapható Schwarz és Uilmann vasnagykereskedésében Nagypiac tér.

Fischer Ervin Zeneiskolája
Szalárdi-utca 21. sz.
Telefon 14-74.
Tanfolyam a polg. és felsőbb-leányiskolai énektanításra és képesítő oklevél megnyerére.

SZÍNHÁZ.
Heti műsor:
Szerdán: Marci. (C. bérlet.)
Csütörtökön: Varázskeringő. (Kovács Mártha bemutatkozása)
Pénteken: Cigányprimás.
Szombaton: Császárné.
Vasárnap este: Mágus Miska.

A varázskeringő új betanulással csütörtökön kerül színre. A kedves zenéjű operettben a bemutatkozó Kovács Márthán kívül Sz. Zsigmondy Anna, T. Pogány Janka, Békely, Sik Rózsa és Ríkosi játsszanak jelentősebb szerepeket.

Kisbérletet 30 A), 30 B). és 30 C). előadásra, valamint rendezés és normális mult évi árak mellett idénybérletre a jegyek az szokott hivatalos árak alatt a titkári irodában kiválthatók. Bérletet akár kis akár idénybérletre folyton lehet.

APOLLÓ mozgószínház
Szerda Bosszu.
dráma 2 felv.
Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünneppon 8 órákor és hétköznapokon fél 7-kor.

IZSÁK LIDIA
elsőrendű fűzőszalon
Nagyvárad, Park-szálloda
Nagy Sándor-u. 1. Üzletében.
Fűzőket a legelső divat szerint 2 óra alatt elkészítünk, kész fűzőkben egyenes tartók, melltartók és háskötőkben nagy választék. Fűzőket választás végett vidékre is küldünk, tisztításokat és javításokat pontosan elkészítünk. Szállítási díjat a művésznőnek egyedüli szállítója.
:: Telefon: 11-53. ::

*** Forain** a legjobb és legbiztosabb toalette szer kéz, láb- és hónalj izzadás ellen. Hűsít! Szagtalanít. Ára 1.20. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B.

NYILTTÉR.
HETI ÁRJEGYZÉK.
Teás készlet aranyozással 6 személyre . . . 6 kor.
Kávés készlet aranyozással 6 személyre . . . 6 "
Feketekávés készlet tálccával Roccoco 6 személyre . . . 6 "
Mosdó készlet finom fayence . . . 8 "
Ebédlő készlet aranyozással 6 személyre . . . 24 "
Függő lámpa csigas felszerelve . . . 16 "
Befőttes készlet kristály üvegből 6 személyre . . . 4 "
Gyümölcs készlet majolika 6 személyre . . . 4 "
China ezüst csukortartó 6 személyre . . . 5 "
RÉPKERETEZÉS
izlésesen elkészítve.
ABLAK ÜVEGEZÉS
pontosan előnyös árakban lesznek készítve.
KOMLÓS TESTVÉREK
azelőtt Heller Testvérek
Uveg, porcellán, lámpa áru és konyha felszerelési áruk nagykereskedése.
Nagyvárad, Zöldfa-utca 13. sz.
:: Telefonszám 372. ::

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:
Dr. PAPP KAROLY.

Biharszentandrás község előljáróságától.
61-1916.

Hirdetmény.
Biharszentandrás község tulajdonát képező koresma, bolt, mészárszék, üzlethelyiségek, valamint az ezekhez tartozó 2 szoba, konyha, kamara, padlás, pince, istálló, szin és kert 1917. évi január 1-től kezdődően 3 évi időtartamra Biharszentandrás községhez tanácsstermben 1916. évi szeptember 26-án délelőtt 9 órákor tartandó nyilvános szóbeli árverésen bérbeadatik. Árverési feltételek a jegyzői irodában megtekinthetők.
Biharszentandrás, 1916 szept. 9.
Reményi Ferenc **Rojti Gergely**
körmegyző. bíró.

Régi olcsó árban kaphatók:
Leibchenek, has-
kötők, csipőszori-
tók és mellfüzők
csak

ROSENZWEIG RÓZA
Midergyárában, Szalárdi-u. 9.

Az Erzsébetligeten lévő
4 új földszintes
házban két és három
szobás lakások kiadóak.
(Püspöki residencia mellett.)

Értekezni lehet a 3. épület-
ben lakó házmesternél, vagy
Incze irodában Bémer-tér 3.

Jótállás a biztos
eredményért
Törvényesen
védve.

Reitter Oszkár
nagybecskereki ny. főka-
pitány és fajbaromfi-tenyész-
tőnek nagyszerű találmánya a

„Patkánin“

patkányirtó szer, (nem mérge) mely
emberre és házi állatokra nem ártal-
mas és fölülmul minden más irtószer.

1 doboz ára 2 korona,
mely elegendő körülbelül 60 patkány
kiirtásához. — Minden adaghoz hasz-
nálati utasítás van mellékelve. A biz-
tos eredményért jótállás. Ismertető
prospektust, melyben le van írva, hogy
különféle gazdaságban hány adag haszná-
landó. Kérésére ingyen küld a Patkánin
gyár vezetősége Nagybecskereken.

Helfy József utóda
NAGYVÁRAD.
KOSSUTH LAJOS-UTCA (Gyár-épület)
Telefon-szám: 51 Alapítotott 1868. évben.

Zsák- és ponyvakölcsönző üzlet.

Uj gabona-, lisztes-, szalma-,
heremag- és só-zsákok.

Gépolajokban, hengerolajokban (tovotte)
gépkocsiokban a legkitűnőbb minősége-
ket tartom állandóan raktáron. Kötél-
neműek, gépszijak, dohány, zsákzsine-
gek és kévekötelekben. Nagy választék
fiakker takarókban és lópokrócokban.

Kátrány és aszfalttömeg kapható!

**Gazdasági és Iparbank
Részvénytársaság**

Nagyvárad, Szent László-tér 2. sz.

Alaptőke: 3,010.000 korona.
Tartalékalap: 600.000 kor.

Elfogad betéteket takarék-
pénztári könyvecskékre és
folyószámlára. — Leszámitol
váltókat. — Előleget nyújt
értékpapírokra. Kölcsönöket
ad telekkönyvezett ingatla-
nokra rövidebb és hosszabb
időre. Valamint törlesztéses
jelzálogkölcsönöket is enge-
délyez.

Bővebb felvilágosítást
az intézet nyújt.

OLCSÓ SZÉN!

1 mm. almamezői barnaszén
házhoz szállítva 450 K.
Legkisebb szállítható meny-
nyiség 8 vagy 10 mm.

Megrendelhető

Menyhért Szénbánya
Városi irodájában, Kertész u. 11. sz.
(Hajótér villamos megálló mellett.)
!! Telefonszám: 10-85. !!

**Talp, talphulladék,
talp-pótlóanyag és
bőrhulladéküzletem,**

katonáskodásom miatt, laká-
somon folytatom! Kérem t. ve-
vőim továbbbizives pártfogását

STERN MIKLÓS

Nagyvárad, Péter-u. 1/A.

(Bejérat a Sztaroveczky-utca
felől, az inasotthon mellett.)

5.
Elsőrendű **jégszekré-
nyek** olcsó árban besze-
rezhetők

Ándrényi Károly és Fiainál
Nagyvárad.

EMIR

arcmosó

legtökéletesebb készítmény bőrhámítás
és sömör; továbbá izzadó-, fényes,
zsíros-, atkás (mitesszeres) arcra. Ha
naponta többször az arcunkat EMIR-rel
bedörzsöljük, az arc rögtön csodás
szép lesz, mintha valami mesés lehe-
letfinomságu harmattal lenne bevonva.
Óvakodjunk értéktelen utánzatoktól,
mert csak az EMIR névvel ellátott ere-
deti üvegekért vállal felelősséget a készítő.

Egy üveg ára 1 korona 50 fillér.

Alabástrom szappan

legfinomabb illatu és legjobb minőségű
pipere szappan, mert teljesen tiszta nö-
vényi zsírokból van összeállítva, kitű-
nően habzik és teljesen lugmentes.
Pompás illatánál fogva a legelőkelőbb
körökben is általánosan el van terjedve.

Egy darab ára 2 korona.

Ha szeplőjétől meg akar szabadulni, ha
tiszta fehér arcot óhajt, úgy használjon

**Alabástrom-
arckenőcsöt**

Egy tégely ára 1 kor. 20 fillér.

vidéki megrendeléseket azonnal szál-
lítok és 6 korona értékűek költség-
mentesen lesznek szállítva.

Fenti szerek kaphatók: a készítő

NÉMETH PÁL
gyógyszerész

Arany Kereszt gyógytára, chemiai és
cosmetikai laboratoriumában Szent
László-tér, a Városháza mellett.

Fenti szerek valódi minőségben beszerezhetők
még Csanda Endre Rákóczi gyógyszerárában
Szacsvay-utca, a Vadász drogériában, és Farkas
István Apolló drogériájában.